МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
Факультет «Дизайн середовища»
Кафедра «Дизайн тканин та одягу»

Маргарита ГРИНЬКО

ОБРАЗНО-СТИЛІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТІЛА ЖІНКИ В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА ЯК МАРКЕРИ САМОВИРАЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр»
ОПП «Концептуальний дизайн в індустрії моди»
зі спеціальності 022 Дизайн

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.
_____ М.В. Гринько

Науковий керівник: Лагода Оксана Миколаївна,
доктор мистецтвознавства, професор

Харків 2025

АНОТАЦІЯ

Гринько М. В. «Образно-стилістичні характеристики тіла жінки в дизайні костюма як маркери самовираження» – кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр» зі спеціальності 022 Дизайн ОПП «Концептуальний дизайн в індустрії моди».

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлена зростанням інтересу до тілесності як соціокультурного феномену, зокрема, в сучасному дизайні костюма. У роботі розглянуто, як жіноче тіло виступає не лише естетичним об'єктом, але й маркером ідентичності, свободи та індивідуального самовираження.

Об'єктом дослідження: модне жіноче тіло як соціокультурний феномен і маркер самовираження.

Предмет дослідження: образно-стилістичні характеристики модного жіночого тіла в дизайні костюма.

Мета роботи: виявити специфіку репрезентації модного жіночого тіла у дизайні костюма та визначити його образно-стилістичні характеристики як засоби художнього самовираження.

У першому розділі проаналізовано філософські та культурологічні підходи до осмислення тілесності, еволюції образів модного жіночого тіла у мистецтві та моді XX–XXI століть. У другому розділі представлено аналіз творчих робіт сучасних дизайнерів, та визначено актуальні тенденції моди на 2025–2026 роки. Третій розділ кваліфікаційної роботи містить авторську проєктну пропозицію щодо колекції вечірнього жіночого одягу, який поєднує спортивну функціональність і білизняну чуттєвість як символи свободи та природності сучасних жінок.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження та проєкту полягає в комплексному аналізі тілесності як образно-стилістичного чинника дизайну костюма та у визначенні її ролі у формуванні сучасної естетики самовираження.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання отриманих результатів у процесі проєктування ансамблів костюма чи цілісних концептуальних колекцій, а також – у використанні отриманих результатів у навчальних дисциплінах, пов'язаних із дизайн-проєктуванням і функціонуванням індустрії моди.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та ілюстративних додатків.

Ключові слова: тілесність, жіноче тіло, дизайн костюма, самовираження, мода, інклюзивність, концептуальний дизайн.

ABSTRACT

Grynko M. V. «Figurative and stylistic characteristics of the female body in costume design as markers of self-expression» – qualification work for the degree of Master of Arts in the speciality 022 Design, educational programme 'Conceptual Design in the Fashion Industry'.

The relevance of the thesis topic is due to the growing interest in corporeality as a sociocultural phenomenon, particularly in contemporary costume design. The thesis examines how the female body acts not only as an aesthetic object, but also as a marker of identity, freedom and individual self-expression.

Object of research: the fashionable female body as a sociocultural phenomenon and marker of self-expression.

Subject of research: figurative and stylistic characteristics of the fashionable female body in costume design.

The aim of the work is to reveal the specifics of the representation of the fashionable female body in costume design and to determine its figurative and stylistic characteristics as a means of artistic self-expression.

The first chapter analyses philosophical and cultural approaches to understanding corporeality and the evolution of images of the fashionable female body in art and fashion of the 20th and 21st centuries. The second chapter presents

an analysis of the creative works of contemporary designers and identifies current fashion trends for 2025–2026. The third chapter of the thesis contains the author's project proposal for a collection of women's evening wear that combines sports functionality and lingerie sensuality as symbols of the freedom and naturalness of modern women.

The scientific novelty of the research results and the project lies in the comprehensive analysis of corporeality as an imagery and stylistic factor in costume design and in determining its role in shaping contemporary aesthetics of self-expression.

The practical significance of the work lies in the possibility of using the results obtained in the process of designing costume ensembles or complete conceptual collections, as well as in the use of the results obtained in educational disciplines related to design and the functioning of the fashion industry.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of sources used, and illustrative appendices.

Keywords: physicality, female body, costume design, self-expression, fashion, inclusivity, conceptual design.

ЗМІСТ

ВСТУП……6
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ ДОСЛІДЖЕННЯ……8
1.1. Філософське та культурологічне осмислення тіла і тілесності……8
1.2. Образ і стилістика жіночого тіла в мистецтві та моді XX століття….10
1.3. Тілесність у моді XXI століття……12
1.4. Джерелаі методи дослідження……18
Висновки до першого розділу……20
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ЖІНОЧОГО ТІЛА В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА……22
2.1. Аналіз робіт-аналогів сучасних дизайнерів……22
2.2. Актуальні тенденції моди 2025–2026 років……23
Висновки до другого розділу……29
РОЗДІЛ 3. АВТОРСЬКА ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ……31
3.1. Концепція авторського проєкту……31
3.2. Джерела натхнення та мудборд……33
3.3. Художньо-графічна розробка моделей колекції……35
3.4. Технічна документація та процес виготовлення експериментальної моделі……43
Висновки до третього розділу……55
ВИСНОВКИ……56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……58
ДОДАТКИ……62

ВСТУП

Сучасна культура характеризується зростанням інтересу до тілесності як багатовимірного соціокультурного феномену. Тіло перестає трактуватися виключно як біологічний об’єкт і дедалі частіше осмислюється у соціокультурному контексті як носій значень і символів. У цьому контексті дизайн костюма набуває ролі не тільки прикладної сфери, але й потужного інструмента візуалізації та інтерпретації тілесності. Особливого значення набуває модне жіноче тіло, яке історично було об’єктом як естетизації, так і соціальних обмежень. У сучасних мистецтві та моді тіло постає маркером самовираження, засобом деконструкції стереотипів і формування нової ідентичності, що становить одну з ключових проблем сучасності.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення того, як модне жіноче тіло репрезентується у дизайні костюма, які образно-стилістичні характеристики воно набуває у сучасному культурному просторі та яким чином ці характеристики виступають маркерами самовираження жінки як особистості. У період глобалізації, інклюзивності та постгендерних тенденцій мода стала майданчиком, де переосмислюються усталені уявлення про тілесність. Вказані процеси залишаються мало дослідженими.

Об’єктом дослідження визначено модне жіноче тіло як соціокультурний феномен та маркер вільного самовираження.

Предмет дослідження становлять образно-стилістичні характеристики модного жіночого тіла в дизайні костюма як маркери самовираження.

Мета дослідження: виявити специфіку репрезентації модного жіночого тіла у дизайні костюма та визначити його образно-стилістичні характеристики як засоби художнього самовираження.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

проаналізувати філософські, культурологічні та мистецтвознавчі підходи до осмислення тілесності;

простежити еволюцію репрезентацій жіночого тіла у мистецтві та моді;

окреслити історичні етапи трансформації тілесності у моді XX–XXI ст.;

виявити актуальні тенденції у сучасному дизайні костюма, що репрезентують модне жіноче тіло;

дослідити творчість сучасних дизайнерів, для яких тілесність є ключовим елементом концепції;

розробити авторський проєкт колекції, що інтерпретує жіноче тіло як маркер самовираження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у комплексному аналізі модного жіночого тіла як образно-стилістичного чинника дизайну костюма у контексті сучасної культури та у спробі виявити його роль як інструмента самопрезентації та самовираження.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів дослідження в процесі проектування концептуальних колекцій, а також у навчальному процесі для дисциплін, пов’язаних із дизайном костюма, індустрією моди та теорією сучасного мистецтва.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з пояснювальної записки, що містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки; графічно-експозиційної частини; презентації проєкту і розробки експериментальної моделі одягу.

РОЗДІЛ 1.
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Філософське та культурологічне осмислення тіла і тілесності

Проблематика тілесності займає одне з ключових місць у сучасних гуманітарних дослідженнях. У культурології, філософії та соціології XX–XXI століть тіло розглядається не лише як біологічна категорія, але як складна соціокультурна конструкція. У цьому сенсі воно постає як текст, що містить у собі численні знаки, коди та смисли, які підлягають інтерпретації в залежності від культурного контексту.

Фундаментальні ідеї осмислення тілесності були свого часу запропоновані Мішелем Фуко. У праці «Історія сексуальності» він доводив, що тіло є полем реалізації дисциплінарної влади, а його форми та прояви регулюються через соціальні інститути: медицину, освіту, мораль і моду [1]. Фуко наголошував, що тілесність конструюється як результат впливу владних механізмів, проте, вона, водночас, залишається об’єктом для опору та переосмислення [2, 3].

Розвиваючи ці ідеї Джудіт Батлер у своїй монографії «Гендерне занепокоєння» запропонувала «концепцію перформативності гендеру». На її думку, жіночність та мужність не є природними сутностями, а формуються шляхом повторюваних практик, що реалізуються у повсякденних практиках, діях, жестах, мовленні та зовнішньому вигляді [4]. Таким чином, тілесність розуміється як результат «культурного сценарію», в якому костюм відіграє одну з провідних ролей, оскільки саме він фіксує і, водночас, конструює гендерну ідентичність.

Феміністичні дослідниці другої половини XX століття поглибили аналіз тілесності, зосередившись на її репресивних і нормативних функціях. Так, Сьюзен Бордо у праці «Нестерпна вага (Unbearable Weight)» розглядає

тіло як місце дії культурних ідеалів, серед яких «ідеалізована худорлявість» відіграє роль дисциплінарного інструмента [5]. Натомість, Сандра Барткі визначає поняття «естетичної тиранії», яке позначає комплекс соціальних норм і практик, що формують «дисципліноване жіноче тіло» [6]. Наомі Вулф у праці «Міфі про красу» доводить, що стандартизовані уявлення про жіночу зовнішність є соціально сконструйованими та спрямовані на підтримку гендерної нерівності [7].

У рамках вітчизняної наукової думки тема тілесності активно досліджується у площині дизайну костюма та культурологічного підходу щодо моди, як явища та як індустрії. Наприклад, Оксана Лагода розглядає костюм як комунікативну систему, у якій тіло постає «структуроутворюючим елементом художнього образу». На її думку, ступінь оголеності, характер пластики, пропорційність та фактурність тканини виступають важливими чинниками формування концептуального рішення костюма [8]. У дослідженнях Вікторії Будяк акцентується увага на трансформації тілесних образів у процесах гламуризації костюма кінця XIX – початку XXI століття. Дослідниця доводить, що використання таких прийомів, як прозорість, блиск і гіперболізація форм одягу, сприяє створенню «візуального конструкту жіночої тілесності», що, водночас, виконує естетичну, комерційну та соціокультурну функції [9]. Актуальність теми тілесності підтверджується також сучасними культурологічними студіями. Назазі, Тетяна Мельник визначає тілесність як «важливий чинник художньої образності у сучасному українському мистецтві», підкреслюючи її значення у процесі формування ідентичності [10]. Лілі Дерман у монографії «Культурогенез тілесних практик моди», до прикладу, аналізує моду як сферу формування нової тілесної етики, де жіноче тіло виступає «маркером соціальних трансформацій» [11].

Таким чином, сучасні гуманітарні дослідження розглядають тілесність як багаторівневий феномен, у якому поєднуються біологічні, культурні та соціальні аспекти. У дизайні костюма тіло виконує функцію активного носія

смислів, формуючи візуально-комунікативну мову, що відображає ідентичність та культурні коди.

1.2. Образ і стилістика жіночого тіла в мистецтві та моді XX століття

XX століття стало періодом радикальної трансформації в уявленнях про жіноче тіло, як у мистецтві, так і в моді. Відмова від канонічних академічних форм і звернення до експериментів модернізму й авангарду відкрили нові способи репрезентації тілесності, які відображали не лише естетичні, а й соціальні зрушення.

У європейському мистецтві початку XX століття жіноче тіло перестає бути ідеалізованим об’єктом. Пабло Пікассо у картині Авіньйонські дівчата (1907) (дод. А, рис. 1) розкладає фігуру на фрагменти, демонструючи тілесність у площинній, майже скульптурній формі [12]. Подібний підхід характерний і для Анрі Матісса, на полотнах якого жіноча постать стає елементом декоративного ритму. Водночас, скульптура Альберто Джакометті передає відчуження й екзистенційну вразливість тіла, символізуючи кризу людської ідентичності у XX столітті (дод. А, рис. 2).

Особливо значущим стало феміністичне мистецтво другої половини XX століття. Так, Луїза Буржуа у своїх роботах (Maman, 1999) (дод. А, рис. 3) звертається до тілесності як до носія пам’яті, материнства і травми [13]. А Дженні Савіль у гіперреалістичних полотнах (Propped, 1992) (дод. А, рис. 4) показує тіло оголеним і «неідеалізованим», утверджуючи нову естетику жіночої тілесності [14].

В Україні мистецтво цього періоду також позначене активним пошуком нової візуальної мови. Зокрема, Михайло Бойчук і представники його школи (так звані «бойчукісти») у 1910–30-х роках сформували стиль монументального мистецтва, в якому жіноче тіло репрезентувалося в узагальнених формах, сповнених символізму. У 1960-х роках виникло мистецтво «шістдесятників», представницею якого була Алла Горська. Вона

звертається до теми жіночої долі та опору, використовуючи експресивну пластику у зображенні тіла [15]. Таким чином, можемо говорити, що українське мистецтво ХХ ст. також активно працювало з темою тілесності, надаючи їй соціально-політичного змісту.

Натомість, у моді ХХ ст. жіноче тіло стає об'єктом кардинальних трансформацій. До прикладу, Коко Шанель запровадила модний силует, що зовсім звільнив жінку від корсета, створивши нову модель жіночності. Вона вивільнила модне жіноче тіло від корсетів і популяризувала штани, зробивши їх ключовим елементом жіночого гардеробу. Замість нрезручних, складних конструкцій одягу, Шанель обрала свободу, мобільність і комфорт запозичивши елементи чоловічого гардкробу, зокрема, кишені та твід. Вона також нівелювала лінії талії та бюсту, створивши візуально андрогінний силует (дод. А, рис. 5) [16]. Її колега – Мадлен Віоне розробила крій по косій, який дозволяв тканині органічно повторювати форми тіла, підкреслюючи його природну пластику [17]. А Ельза Скіапареллі застосувала елементи сюрреалізму, вводячи в моду мотиви жіночого тіла як метафори [18].

У повоєнний період, в 1947 році в моді домінував стиль «New Look» Крістіана Діора, який акцентував талію та пишні форми спідниць, повертаючи образ до традиційної жіночної естетики (дод. А, рис. 6). Один із головних винаходів Крістіана Діора вважається барний піджак з оборкою по лінії талії (дод. А, рис. 7). Дизайнер вважав, що такий предмет гардеробу необхідний кожній жінці, котра відвідує коктейльні бари в готелях, щоб бути привабливою, жіночною та елегантною [19]. Однак, у 1960-1970-х роках молодий дизайнер Ів Сен-Лоран руйнує цей стереотип, коли вводить у моду жіночий смокінг як символ емансипації (дод. А, рис. 8). Модель піджака, що до цього була елементом виключно чоловічого гардеробу, дизайнер майстерно демонструє на жіночому тілі [20]. Пізніше, у 1970–1980-х роках Вів'єн Вествуд через панк-естетику трансформує жіноче тіло у простір протесту та самовираження. Так, показ її колекції «Pirate» (1981 р.) став першим кроком Вествуд у світ високої моди (дод. А, рис.9) [21].

Не менш важливим став розвиток вітчизняної моди у другій половині XX століття. Попри радянські обмеження, українські дизайнери прагнули до нової стилістики. Так, у 1990-х роках Лілія Пустовіт стала однією з перших українських дизайнерок, які виводять на подіум образ незалежної, сучасної жінки, акцентуючи на природності тіла та мінімалізмі силуетів. Дослідниці української моди Оксана Лагода та Владислава Гурдіна у своїх працях підкреслюють, що саме в цей період формується національна ідентичність у дизайні костюма, де тілесність стає ключовим елементом образу [22; 23].

Таким чином, XX століття – це доба, у якій жіноче тіло в мистецтві та моді набуває нових смислів: від авангардних експериментів до феміністичних практик і формування національної стилістики. Український контекст доводить, що тілесність у культурі цього часу виступає не лише як естетична категорія, але і як інструмент ідентичності та суспільних трансформацій.

1.3. Тілесність у моді XXI століття

Вже на початку XXI століття жіноче тіло в моді перестає бути лише носієм естетичних ідеалів і поступово перетворюється на простір для соціального і культурного дискурсу. Репрезентація тілесності в сучасному дизайні пов’язана з процесами глобалізації, посиленням феміністичного руху, розвитком цифрових технологій, а також із тенденціями боді-позитиву та інклюзивності.

У світовому контексті особливу роль відіграють дизайнери, які критично опрацьовують образ жіночого тіла. До прикладу, Рей Кавакубо (бренд Comme des Garçons) продовжує деконструювати класичні силуети, пропонуючи асиметричні та гіпертрофовані форми, що підважують стереотипи про «гармонійне» та ідеальне тіло (дод. А, рис. 12, рис. 13). Айріс ван Херпен у своїй колекції Sensory Seas 2020 (дод. А, рис. 14) застосовує 3D-друк та інноваційні матеріали, інтерпретуючи тіло як частину біоорганічного та цифрового середовища. Sinéad O’Dwyer використовує 3D-

сканування реальних жіночих тіл для створення костюмів, що враховують їх індивідуальні особливості, тим самим утверджуючи принципи тілесного різноманіття. Chromat просуває інклюзивність, залучаючи до показів моделей різної статі, віку та фізичних параметрів [24].

Важливою тенденцією стала поява гендерно-нейтральної моди, яка пропонує нову естетику тіла, позбавленого жорсткого поділу на «чоловіче» і «жіноче». У цьому напрямі працюють Gucci, Balenciaga (дод. А, рис.15) та JW Anderson, формуючи універсальний візуальний код « нової тілесності» [25]. Такі практики свідчать про трансформацію моди у бік постгендерності, де тіло більше не сприймається крізь призму бінарних категорій.

Не менш значущим є розвиток цифрової моди та концепту «віртуального тіла». До прикладу, платформи DressX чи The Fabricant створюють цифрові колекції, які існують лише у віртуальному середовищі (дод. А, рис. 16-17). У цьому випадку тіло виступає своєрідним «екраном», поверх якого проектується нова реальність, а поняття фізичної тілесності розширюється до цифрової тілесності [26]. Вказана тенденція тісно пов’язана з формуванням метавсесвіту, де віртуальні аватари стають альтернативними формами тілесного існування [27; 28].

Суттєво змінюється і ставлення до недосконалості тіла. Рух боді-позитиву, який зародився наприкінці XX ст., у XXI ст. набув глобального поширення. Покази таких брендів, як Chromat, Savage X Fenty та Sinéad O’Dwyer, демонструють жінок різних форм і віку, декларуючи відмову від уніфікованого тілесного ідеалу. Такий підхід постає новим стандартом репрезентації модного жіночого тіла, різноманіття якого трактують як його головну цінність.

В українському дизайні XXI століття тілесність також стає одним із ключових концептів. Наприклад, FROLOV активно працює з темою еротизму й чуттєвості, інтегруючи елементи білизняного стилю у вечірні образи (дод. А, рис 18). Дизайнер акцентує, що тіло не варто приховувати, оскільки воно може бути інструментом свободи та сили [29]. Натомість бренд Bevza у своїх

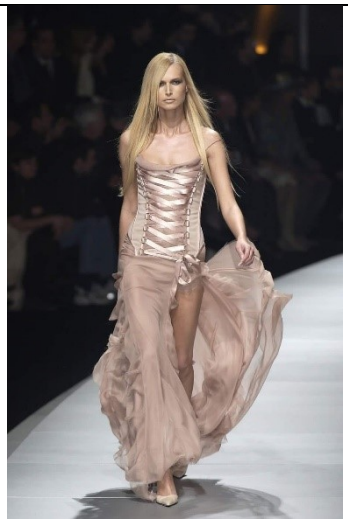
колекціях переосмислює тілесність через мінімалізм, пропонуючи образ жінки, вільної від надмірних прикрас, але сильної у своїй природності [30]. Бренд Paskal застосовує прозорі тканини та декоративні елементи, поєднуючи тілесність із візуальною ніжністю (дод. А, рис. 19). А KSENIASCHNAIDER зосереджується на сталому дизайні, показуючи тіло в контексті етичної та екологічної моди [30]. Дослідниці української моди О. Лагода та В. Будяк відзначають, що у XXI ст. тіло в українському дизайні набуває нового значення. Лагода підкреслює трансформацію уявлень про жіночність у сучасній українській моді, де тіло стає активним чинником стилістичної новизни [31]. Будяк аналізує роль національної ідентичності у моді та стверджує, що тілесність є важливим каналом культурної репрезентації, особливо в умовах глобалізації та війни.

Варто зазначити ще одну важливу тенденцію, яку визначають як перформативність тіла у моді XXI століття. Оскільки сучасні покази часто набувають характеру мистецьких перформансів, жіноче тіло стає не лише носієм модного костюма, але й повноцінним елементом художнього висловлювання [32]. Прикладом такого підходу можна вважати авторські покази Александра МакКвіна до 2010 року (дод. А, рис. 20), а також колекції Гусейна Чалаяна (дод. А, рис. 21) і сучасні презентації Balenciaga (дод. А, рис. 22), що поєднують моду (дизайн одягу) з театралізованим дійством.

Отже, тілесність у моді XXI ст. визначається кількома ключовими векторами: інклюзивністю, постгендерністю, технологічністю та екологічністю та тяжіє до перформативності та видовищності. Усі ці тенденції доводять, що модне жіноче тіло сьогодні перестає бути об’єктом стандартизації. Натомість, постає головним інструментом самовираження, у якому поєднуються індивідуальне, соціальне та культурне значення.

Таблиця 1. Тіло в різні періоди

Період	Автор	Характеристика тіла	
1920-ті	Coco Chanel	Звільнення від корсетів, прямий силует, тіло як символ активності та рухливості, легке, динамічне.	
1950-ті	Christian Dior	Акцент на талії, «пісочний годинник», пишна спідниця, ідеалізована жіночність, повернення до традиційних форм.	
1980-ті	Thierry Mugler	Силует з підплічниками, тіло як броня, гіперфемінна форма у поєднанні з силою.	

1990-ті	Calvin Klein	Мінімалізм, природність, худорлявість, відмова від надмірностей, тіло - реальність, «героїновий шик»	
2000-ті	Versace	Яскравість. Відвертість, сексуальність, гламур, тіло як частина шоу та виразної естетики	
2010-ті	Iris van Herpen	Поєднання технологій та органіки, тіло як кібернетичний та природний об’єкт одночасно	

2010-ті	Comme des Garçons	Деконструкція тіла, зміщені об’єми, тіло як абстрактна форма, поза канонами	
2020-ті	Balenciaga	Гіперпропорції, деформація як висловлювання	
2020-ті	FROLOV	Прозорість, еротизм + елегантність, гра межами сексуальності	

1.4. Джерела і методи дослідження

Дослідження образно-стилістичних характеристик жіночого тіла у дизайні костюма вимагає використання комплексної методології, що поєднує культурологічний, мистецтвознавчий, соціологічний аналіз. Такий підхід забезпечує можливість розглядати тілесність не лише як естетичний феномен, але й як соціокультурний конструкт, що проявляється у практиках моди і в дизайн-діяльності.

Джерельна база дослідження.

Основу джерельної бази становлять:

1. Філософські та культурологічні праці: теоретичні розвідки М. Фуко (Наглядати й карати, Історія сексуальності), Дж. Батлер (Гендерне занепокоєння), С. Бордо (Unbearable Weight), Н. Вулф (The Beauty Myth), які сформували концептуальні підходи до розуміння тілесності як соціального і культурного феномену [1-4].
2. Дослідження у сфері мистецтва та моди: роботи А. Болтона, К. Вілкокс, Ю. Кавамури, що присвячені аналізу авангардних і постмодерністських практик у дизайні костюма, трансформації силуету та репрезентацій жіночого тіла у XX–XXI століті [5-7].
3. Сучасні мистецькі та дизайнерські практики: творчість Луїзи Буржуа, Дженні Савіль, Ельзи Скіапареллі, Мадлен Віоне, Вів’єн Вествуд, Рей Кавакубо, Айріс ван Херпен, а також українських дизайнерів (FROLOV, Bevza, Paskal, KSENIASCHNAIDER), які демонструють різні етапи й підходи до репрезентації жіночого тіла.
4. Наукові доробки українських дослідників: праці О. Лагоди («Українська мода кінця XX - початку XXI століття»), В. Будяк («Формування національної ідентичності в дизайні костюма України»), Т. Мельник («Традиції та новаторство в українському костюмі»), Л. Дерман («Дизайн одягу як форма культурної комунікації»), які розглядають костюм і тілесність у контексті української наукової традиції та сучасного мистецтва [8-10].

Таким чином, джерела дослідження охоплюють класичні теоретичні праці, сучасні наукові публікації та конкретні дизайнерські й художні практики, що забезпечує багаторівневий аналіз проблематики тілесності.

Методи дослідження. У роботі застосовано низку методів, які поєднують аналіз історичного матеріалу з актуальними культурними інтерпретаціями:

1. *Історико-культурологічний метод* використовується для вивчення репрезентації жіночого тіла у мистецтві та моді різних періодів, а також виявлення закономірностей трансформації його образу в XX–XXI ст.
2. *Порівняльний аналіз:* забезпечує зіставлення концепцій тілесності у філософії, мистецтві та дизайні, виявлення подібностей і відмінностей у підходах зарубіжних та українських дослідників.
3. *Морфологічний аналіз*: дозволяє дослідити формотворчі характеристики костюма, пропорції, силуети, матеріали й фактури, які безпосередньо впливають на репрезентацію жіночого тіла.
4. *Візуально-семіотичний аналіз:* застосовується для інтерпретації костюма як тексту культури, у якому тіло виступає носієм знаків та символів. Цей метод дозволяє виявити приховані смисли візуальних образів.
5. *Системний підхід:* дає змогу поєднати філософський, культурологічний і дизайнерський рівні аналізу, розглядаючи тіло як комплексний об’єкт дослідження, що формується у взаємодії з мистецтвом і модою.
6. *Методи дизайн-досліджень:* включають аналіз концепцій дизайнерів, moodboard-матеріалів, ескізів та колекцій, які формують сучасне бачення тілесності в моді.

Поєднання зазначених методів дозволяє всебічно розкрити специфіку образно-стилістичних характеристик жіночого тіла у моді та дизайні. Такий підхід забезпечує баланс між теоретичним і практичним рівнями дослідження, створюючи основу для подальшого аналізу у другому розділі дипломної роботи.

Висновки до першого розділу

Проведений аналіз засвідчує, що жіноче тіло у мистецтві та моді XX-XXI століття зазнало суттєвих трансформацій, які відображають ширші соціокультурні процеси в суспільстві. У філософському та культурологічному дискурсі тілесність розглядається як конструкт, що поєднує біологічну, соціальну та символічну складові. Праці М. Фуко, Дж. Батлер, С. Бордо, Н. Вулф дали підґрунтя для сучасного розуміння тіла як носія влади, ідентичності та культурних сенсів.

Встановлено, що у мистецтві XX ст. жіноче тіло від античних канонів і класичних ідеалів краси переходить до нових, більш різноманітних репрезентацій. Авангардні та модерністські мистецькі підходи руйнували традиційні уявлення про пропорції, гармонію та ідеальну жіночність, порушуючи тим самим стереотипи сприйняття жіночної естетики тіла. Творчість Ж. Савана, Луїзи Буржуа, Дженні Савіль демонструє тілесність у нових, часто провокативних формах.

Показано, що мода XX ст. виявилася одним із провідних майданчиків репрезентації тілесності. Авангардні пошуки Е. Скіапареллі та М. Віоне змінили підходи до силуету й формоутворення, тоді як у другій половині XX ст. В. Вествуд, Р. Кавакубо та Г. Чалаян акцентували на деконструкції, перформативності та концептуалізації жіночого образу та унікальній стилізації тіла. Ці практики підготували ґрунт для сучасного осмислення тілесності в моді XXI століття.

Доведено, що в сучасному контексті тіло розглядається як простір свободи, різноманіття й самовираження. З'являються тенденції боді-позитиву, інклюзивності, гендерної нейтральності та цифрової тілесності. Дизайнери, які демонструють різні підходи до репрезентації жіночого тіла, підкреслюють його унікальність і, водночас, універсальність.

Виявлено, що в українському дизайні XX-XXI ст. простежуються власні інтерпретації тілесності. Жіноче тіло постає не лише естетичним об'єктом чи предметом стилізації, але й символом культурної пам'яті та

національної самоідентифікації. Таким чином, тілесність у дизайні костюма є багатовимірним феноменом, у якому поєднуються естетика, соціальні практики та культурна ідентичність, що впливає на дизайн-стратегії.

РОЗДІЛ 2.
СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ЖІНОЧОГО ТІЛА В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА

2.1. Аналіз робіт-аналогів сучасних дизайнерів

Сучасний дизайн костюма активно працює з тілесністю як художнім концептом, досліджуючи його соціальні, гендерні та естетичні виміри. Особливої уваги заслуговують ті практики, у яких жіноче тіло стає інструментом деконструкції стереотипів і створення нових ідентичностей. Так, Comme des Garçons демонструє радикальний підхід до тілесності, порушуючи не лише традиційні, але й природні уявлення про пропорції тіла. До прикладу, у колекції Body Meets Dress (1997 р.) дизайнерка використала «горби» та різноманітні виступи, що спотворювали класичний силует одягу (дод. А, рис. 23, рис. 24). Цей метод став своєрідною критикою усталених стандартів краси та підкреслив, що тіло в моді може бути представлене в багатьох різноманітних формах [33].

Iris van Herpen відома тим, що створює костюми на межі науки та мистецтва. Використовуючи 3D-друк і новітні технології, вона моделює тілесність як потік, органічну структуру, що виходить за межі «природного» [34]. Її колекція Sensory Seas (2020 р.) продемонструвала тіло як частину біоорганічного середовища, акцентуючи увагу на зв’язку людини з природою та з костюмом як оболонкою тіла (дод. А, рис. 25, рис. 26).

Rick Owens вибудовує образ тілесності через готичну та футуристичну естетику. Його колекції характеризуються видовженими пропорціями, асиметричними силуетами, використанням «оголених» матеріалів (сітки, латексу, шкіри), що підкреслюють фізичність жіночого тіла та, водночас, трансформують його у концептуальний образ.

Alexander McQueen у своїх колекціях звертався до тілесності як до простору драматичного висловлювання. Так, у показі Plato’s Atlantis (2010 р.)

він створив фантастичні образи з позаземними силуетами, які з одного боку підкреслювали жіночу форму, а з іншого – демонстрували її трансформацію в істоту іншого порядку (дод. А, рис. 27, рис. 28) [35].

Balenciaga у сучасних колекціях акцентує увагу на соціальних ідеях тілесності. На показі Couture Fall 2021 р. дизайнер використав гру з надмірно великими пропорціями, в яких тіло майже губиться. Це підкреслює ідею про умовність і вразливість фізичної присутності у світі надлишку візуальних образів (дод. А, рис. 29, рис. 30).

Sinéad O'Dwyer працює з індивідуальними особливостями тіла. Вона використовує 3D-сканування реальних жіночих тіл різних форм і розмірів для створення кастомізованого одягу. Такий підхід відображає сучасні ідеї боді-позитиву та відмову від універсального «ідеального» силуету костюма.

Chromat акцентує на інклюзивності та тілесному різноманітті. У колекціях бренду представлені моделі різних статей, гендерних ідентичностей та фізичних характеристик. Chromat пропонує бачення моди як відкритого простору для самовираження тіла без обмежень.

Отже, роботи зазначених дизайнерів свідчать, що сучасна мода розглядає тіло як платформу для експерименту й самовираження. Вони демонструють перехід від нормативних моделей жіночності до індивідуалізованих, критичних і соціально орієнтованих репрезентацій.

2.2. Актуальні тенденції моди 2025–2026 років

Аналіз тенденцій моди весняно-літнього сезону 2026 року на провідних тижнях моди (Париж, Мілан, Лондон, Нью-Йорк) свідчить про багатовекторність підходів до репрезентації модного жіночого тіла та формування сучасного образу. Виявлені стилістичні напрями поєднують прагнення до технологічних інновацій, повернення ретро-кодів, а також переосмислення тілесності через матеріали, прозорість і фактурність [36].

Технологічно-органічний синтез. Однією з ключових тенденцій стало поєднання технологічних тканин з органічними формами. Колекція Issey

Miyake SS 2026 продемонструвала «живі» конструкції, що рухаються разом із тілом, підкреслюючи його динамічність. У колекції Rick Owens SS 2026 технічні матеріали були поєднані з м’якими драпіруваннями, що балансують між авангардом і природністю [36].

Функціональність і модульність. Сучасна мода демонструє інтерес до утилітарних і трансформативних рішень. У колекції Prada SS 2026 були моделі одягу з відстібаючими деталями, що дозволяють змінювати силует і функцію одягу протягом дня. Подібні мотиви простежуються й у роботаах Balenciaga, де багатошарові комплекти можуть розділятися на окремі предмети гардеробу [36]. Такий підхід перегукується з глобальною тенденцією до практичності й адаптивності костюма.

Текстурність і орнаментальність. У сезоні SS 2026 активно розвивається тренд фактурних поверхонь. Alaïa представили колекцію, у якій бахрома та графічні вирізи взаємодіють із тілом, створюючи образи між оголеністю та скульптурністю [36]. У прогнозах Plumager звертається увага на актуальність тваринних принтів, гороху та флоральних мотивів у 3D-варіаціях. Подібні прийоми застосували Dior, інтегруючи вишиті текстури у класичні силуети.

Ретро-ренесанс. Звернення до архівних кодів 1990-х і 2000-х років проявилося у багатьох показах. Ретро-мотиви переосмислюються через сучасні матеріали та конструктивні рішення. Miu Miu SS 2026 використали короткі топи, мініспідниці та низьку посадку брюк, що перегукується з естетикою Y2K. На Milan Fashion Week тренди 1990-х проявилися у роботах Gucci, де з’явилися відсилання до гранжевої моди з поєднанням деніму, шкіри та металізованих тканин. Тіло знову стає об’єктом мінімалістичного підкреслення. Slip-сукні, тонкі бретелі, сітчасті топи, характерні для 1990-х, повертаються у колекціях Prada та Versace сезону весна-літо 2026. Проте, сучасна інтерпретація 1990-х років не відтворює їх буквально, а поєднує з технологічними тканинами та сучасними пропорціями [37].

Білизняні елементи. У моді 2025-2026 років спостерігається активне включення білизняної естетики у повсякденний і вечірній одяг. Сліп-сукні, бралети, мереживні вставки та прозорі корсети інтегруються у костюм, що руйнує кордон між приватним і публічним [37]. Покази Dolce & Gabbana та Givenchy демонструють трансформацію білизняних мотивів у ключові акценти образу.

Мінімалізм з акцентом на деталі. Незважаючи на загальну схильність до експериментів, мінімалізм залишається базовим напрямом. Дизайнери використовують акцентні шви, архітектоніку вирізів, декоративні пояси та конструктивні елементи (Balmain, Victoria Beckham). У результаті тіло постає як основа, на якій навіть найдрібніший елемент набуває значення. The Row SS 2026 продемонстрував силуети, у яких тіло взаємодіє з матеріалом через асиметричні вирізи та декоративні шви. У колекціях Chloé і Jil Sander простежується тенденція до чистоти ліній із включенням сітчастих та напівпрозорих вставок [36]. Такий підхід дозволяє створити баланс між функціональністю і візуальною експресією.

Сенсорність матеріалів. Важливою тенденцією стає акцент на тактильності тканин. Première Vision у прогнозі для SS 2026 підкреслює роль мережив, в’язки та напівпрозорих структур, які «розмовляють» з тілом, активізуючи відчуття поверхні [36]. Ця стратегія знайшла відображення у Givenchy, де тканини нагадували «другу шкіру», та у Stella McCartney, яка інтегрувала екологічні матеріали з фактурними ефектами.

Прозорі і напівпрозорі матеріали. Тенденція до «оголеності» в моді проявляється через використання органзи, сітки, тюлю та тонких технічних тканин. Прозорість стає засобом виявлення межі між тілом та одягом, де одяг не приховує, а підкреслює фізичну форму. У колекціях весна-літо 2026 року Mugler, Coperni, Nensi Dojaka прозорі матеріали поєднуються з конструктивними елементами, створюючи баланс між вразливістю та силою жіночого тіла [37].

Деконструкція та асиметрія силуету. Сучасні дизайнери (Comme des Garçons, Loewe, Balenciaga) активно застосовують асиметричні вирізи, розірвані фактури, виступи й об’ємні вставки, які модифікують природні пропорції. Такий підхід дозволяє створити ефект «переписаного тіла», яке існує у новій формі, поза рамками усталених стандартів.

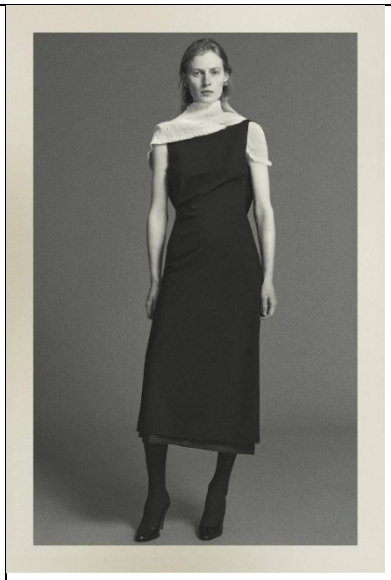
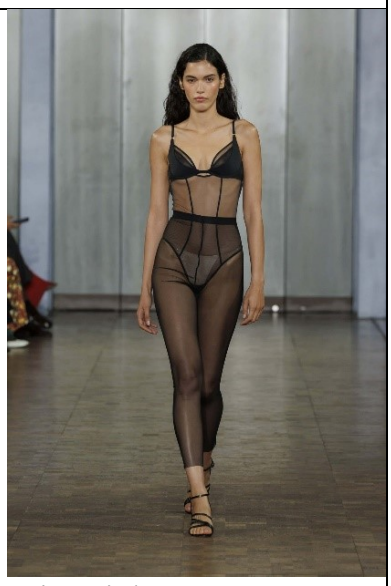
Сталий дизайн та інноваційні матеріали. У 2026 році активно розвивається напрям біодизайну та використання перероблених матеріалів. Iris van Herpen та Marine Serre впроваджують біополімери, вторинні тканини й технології 3D-друку. Тіло в такому контексті розглядається як частина екологічної системи, а дизайн костюма набуває значення культурного висловлювання у сфері сталого розвитку.

Кольори. У 2026 році в моді домінують яскраві та емоційні кольори, що поєднують енергію та спокій. Серед трендових відтінків – трансформативний бірюзовий, електричний фуксія, блакитна аура, теплий янтарний та свіжа желева м’ята. Палітра включає як насичені яскраві тони, так і м’які нейтральні. Кольори стають інструментом самовираження, додають індивідуальності образам і відображають прагнення до гармонії, природності та автентичності у стилі [39].

Таблиця 2. Аналіз тенденцій на 2025-2026 роки

	Функціональність і модульність	 Prada	 Balenciaga

	Текстурність і орнаментальність.	 Alaïa	 Alaïa
	Ретро-ренесанс.	 Miu Miu	 Versace
	Білизняні елементи.	 Dolce & Gabbana	 Givenchy

	Мінімалізм з акцентом на деталі	 The Row	 Victoria Beckham
	Прозорі і напівпрозорі матеріали	 Mugler	 Nensi Dojaka
	Деконструкція та асиметрія силуету	 Loewe	 Comme des Garçons

	Сталий дизайн та інноваційні матеріали	 Iris van Herpen	 Marine Serre
	Кольори.	 Courreges	 Saint Laurent

Висновки до другого розділу

Результати аналізу сучасних дизайнерських практик показали, що жіноче тіло у моді XXI століття набуло нового змісту. Воно розглядається як простір для самовираження, демонстрації свободи та індивідуальності жінки. Сучасні дизайнери, переважно, деконструюють традиційні уявлення про красу та естетичні ідеали, демонструючи тілесність як унікальний і динамічний феномен унікалізації модного образу.

Показано, що в сучасному дизайні костюма тіло перестає бути стандартизованим об’єктом. Натомість, воно постає частиною соціокультурного діалогу між дизайнерами і споживачами. Візуальні образи костюма дедалі частіше відображають інклюзивність, різноманіття, прийняття себе та відмову, зокрема, від гендерних стереотипів.

Виявлено та проілюстровано ключові тенденції моди на 2025-2026 роки у контексті трактування дизайнерами феномену тілесності. Аналіз тенденцій моди 2025-2026 років засвідчив, що провідні напрями розвитку дизайну пов’язані з технологічно-органічним синтезом, функціональністю одягу, прозорістю матеріалів для виявлення тіла, з білизняною естетикою, мінімалізмом і сталим підходом у моді. Тіло при цьому стає активним елементом художньої композиції, а костюм, в цілому, засобом виявлення його природності.

Доведено: в контексті актуалізації тілесності, як феномену, в сучасній моді домінують гендерно-нейтральні або виразно-жіночні та цифрові образи. Їх стилістичні характеристики можна описати як: технологічно-органічний синтез та інновації; ретроспекція у виразі силуетних форм, які підкреслюють природність абрисів тіла; пошук футуристичних форм тіла через застосування специфічних текстурованих і орнаментованих матеріалів, які реконструюють, деформують тіло, але не позбавляють одяг на ньому функціональності. Тілесність акцентується, зокрема, через синтез спортивного і білизняного стилів у різноманітних інтерпретаціях.

Таким чином, жіноче тіло в сучасній моді виступає маркером нової етики та естетики самовираження. Воно не підкоряється нормам, а формує власний простір ідентичності, де поєднуються чуттєвість, сила та автентичність. Отримані результати слугували основою для створення авторської колекції, представлення якої наведено у третьому розділі роботи.

РОЗДІЛ 3.
АВТОРСЬКА ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1. Концепція авторського проєкту

Авторський проєкт колекції одягу «Непридатна для вечора» є результатом дослідження образно-стилістичних характеристик жіночого тіла в дизайні костюма, проведеного у попередніх розділах дипломної роботи. Дослідження показало, що сучасна мода дедалі частіше звертається до тілесності як до засобу самовираження, де тіло розглядається не як об’єкт оцінки, а як активний носій індивідуальності. Аналіз тенденцій на світових тижнях моди 2025-2026 років підтвердив, що дизайнери поєднують елементи спортивного, білизняного та, акцентуючи на природності, русі та комфорті як нових цінностях модної естетики.

На основі отриманих результатів створено концепцію колекції, що переосмислює жіночу тілесність як простір свободи та автентичності. Ключовий концепт, що заснований на проблематиці сучасного розуміння тілесності, ґрунтується на ідеї гармонійного поєднання сили та чуттєвості, відкритості та вразливості. Колекція трактує тіло не як об’єкт оцінки, а як активний носій індивідуальності, який формує власні смисли через рух, пластику і взаємодію з матеріалом.

Колекція складається із 7 моделей, орієнтованих переважно на вечірній жіночий одяг, у якому поєднано контрастні стилістичні коди – спортивну функціональність і білизняну чуттєвість. Такий синтез унаочнює ідею, що свобода самовираження жінки сьогодні не підкоряється соціальним умовностям, а проявляється у здатності комбінувати елементи, що раніше вважалися несумісними.

Основу формотворення складає взаємодія м’яких і структурних ліній, що підкреслюють природну пластику тіла без надмірної сексуалізації.

Матеріали: кристалон, атлас, трикотаж, мереживо та сітка створюють ефект прозорості, легкості та руху. Через зіставлення матових і блискучих фактур розкривається тема тілесності як внутрішнього світіння та життєвої енергії.

Асортимент одягу в складі колекції:

- вечірні сукні;
- топи та корсети;
- худі;
- комбінезони;
- спідниці асиметричного крою;
- шорти;
- накидки.

Базова силуетна форма: напівприлеглий силует.

Особливості крою: Крій базується на поєднанні асиметрії та модульності. Використано напівпрозорі вставки та конструктивні шви. Окремі моделі мають трансформативні елементи, що дозволяють змінювати образ від більш стриманого до відкритішого.

Ідея трансформації реалізується у функціональних деталях: спортивні елементи вбудовуються у вечірні образи, дозволяючи змінювати призначення костюма залежно від ситуації. Це підкреслює головну концепцію: тіло як простір руху, самовираження і свободи.

Кольорова палітра: У колекції домінують відтінки молочного, бежевого, лимонного, які символізують природність тілесності. Додатковими акцентами виступають золотавий та графітовий кольори.

Декоративні елементи, оздоблення: Оздоблення виконано за допомогою мереживних аплікацій, тонкої ручної драпіровки та делікатної фурнітури.

Доповнення в костюмі: До окремих моделей додаються болеро, мереживні панчохи. У багатьох моделей присутня імітація корсету.

Отже, колекція «Непридатна для вечора» стає художнім маніфестом нової жіночності, відкритої, сильної, чуттєвої, позбавленої обмежень. Вона

демонструє, як сучасний костюм може втілювати ідею самоприйняття й перетворювати тілесність на мову свободи.

3.2. Джерела натхнення та мудборд

Джерела натхнення авторського проєкту пов’язані з ідеєю тілесності як простору свободи та самоідентифікації. У процесі дослідження виявлено, що сучасні дизайнери звертаються до тіла не лише як до фізичної форми, а як до філософського образу, що поєднує внутрішнє і зовнішнє, духовне й матеріальне. Цей підхід став основою для створення мудборду колекції, який візуально окреслює головні емоційні та стилістичні орієнтири.

Ключовим джерелом натхнення стала ідея свободи руху та прийняття власного тіла, що розкривається через протиставлення спорту та інтимності. Елементи спортивного стилю у колекції символізують фізичну силу, динаміку, контроль над тілом, тоді як білизняна естетика – це м’якість, природність і вразливість. Їх поєднання створює образ сучасної жінки, яка водночас сильна і чуттєва, впевнена у власній тілесності та не потребує зовнішнього схвалення.

Одним із мистецьких джерел натхнення стала творчість Луїзи Буржуа, художниці, яка у своїх скульптурах і текстильних об’єктах досліджувала теми жіночої тілесності, уразливості, пам’яті та емоційної сили. Образи Буржуа надихнули на створення силуетів, у яких тканина ніби обгортає тіло, водночас залишаючи простір для руху й підкреслює внутрішній світ і психологічний стан носійки.

Візуальний образ колекції також спирається на ідеї контрасту між прихованим і явним, що є характерним для сучасних дискусій про жіночність у моді. Тіло не ховається під шарами тканини, але й не виставляється демонстративно, воно присутнє через форму, світло, прозорість і текстуру. Цей прийом формує ефект «другої шкіри», коли костюм не відокремлює тіло, а продовжує його природну мову.

На концептуальному рівні мудборд відображає баланс між тілом і рухом, між силою та вразливістю, між спокоєм і напруженням. Він поєднує кольори тілесних, бежевих, молочних і золотих відтінків, що передають стан гармонії та внутрішньої рівноваги.

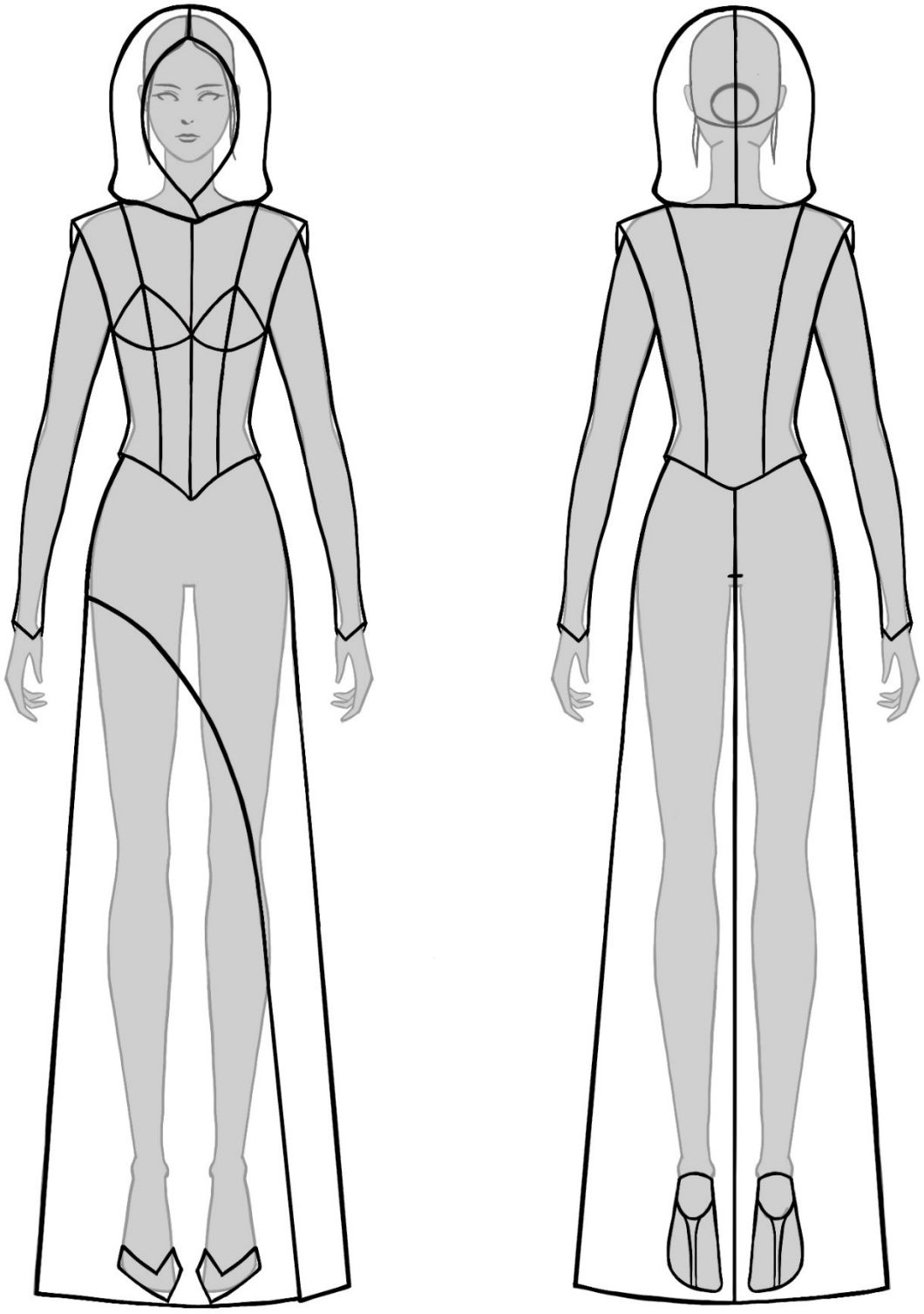

Мудборд

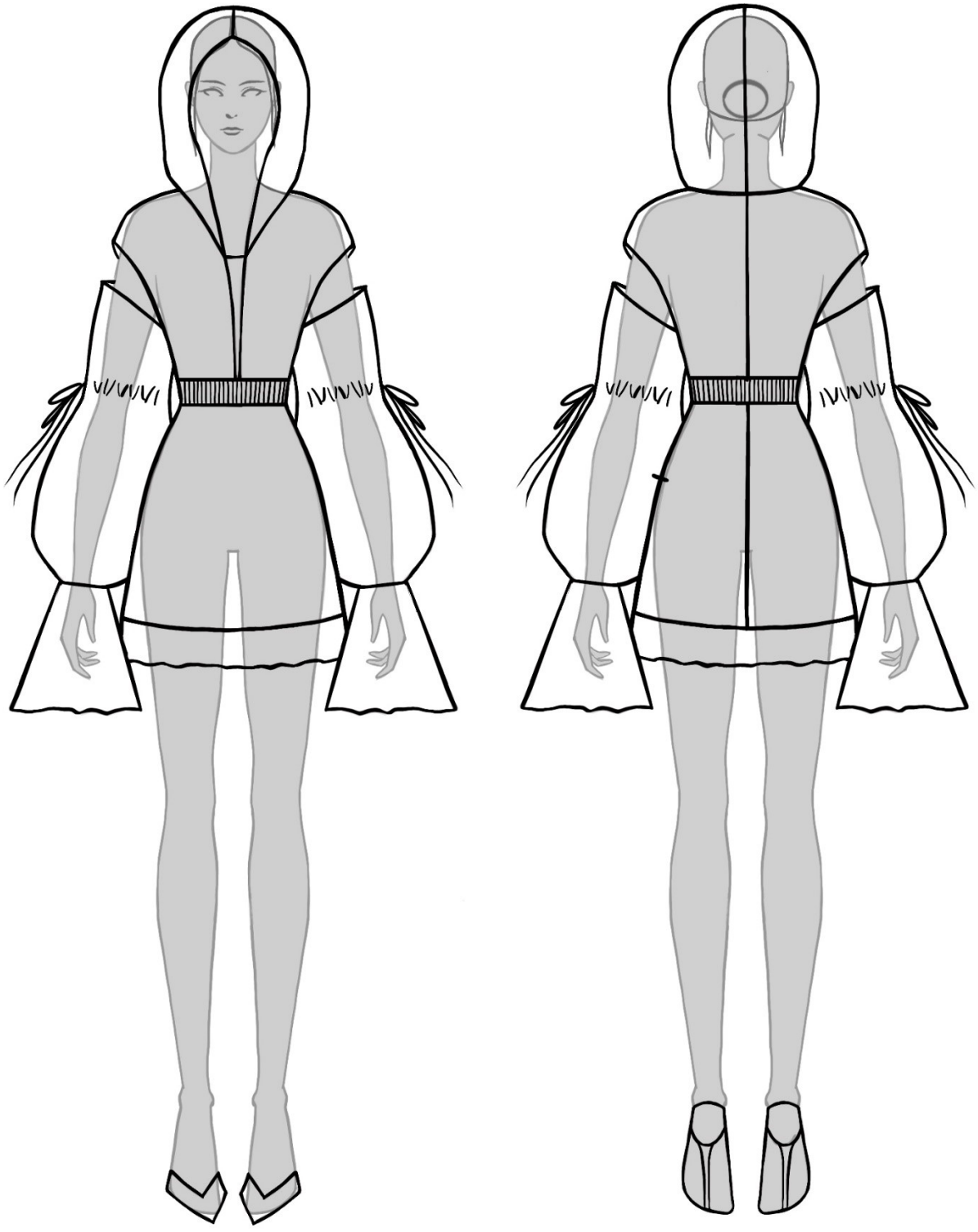
3.3. Художньо-графічна розробка моделей колекції

На базі обраних джерел натхнення була прроведена пошукова робота, створено фор-ескізи, технічні рисунки, художні ескізи і визначено модель для воготовлення в матеріалі.

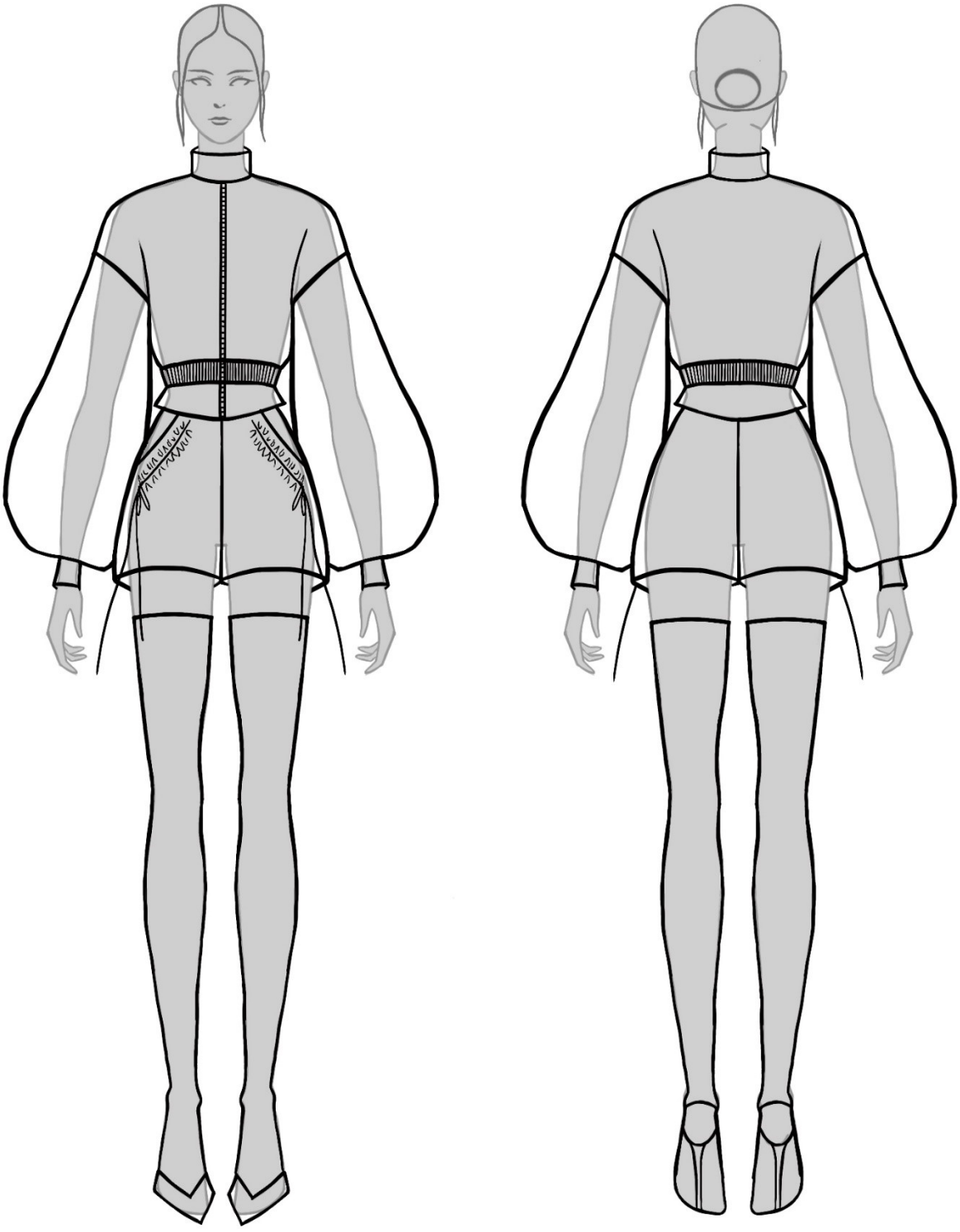

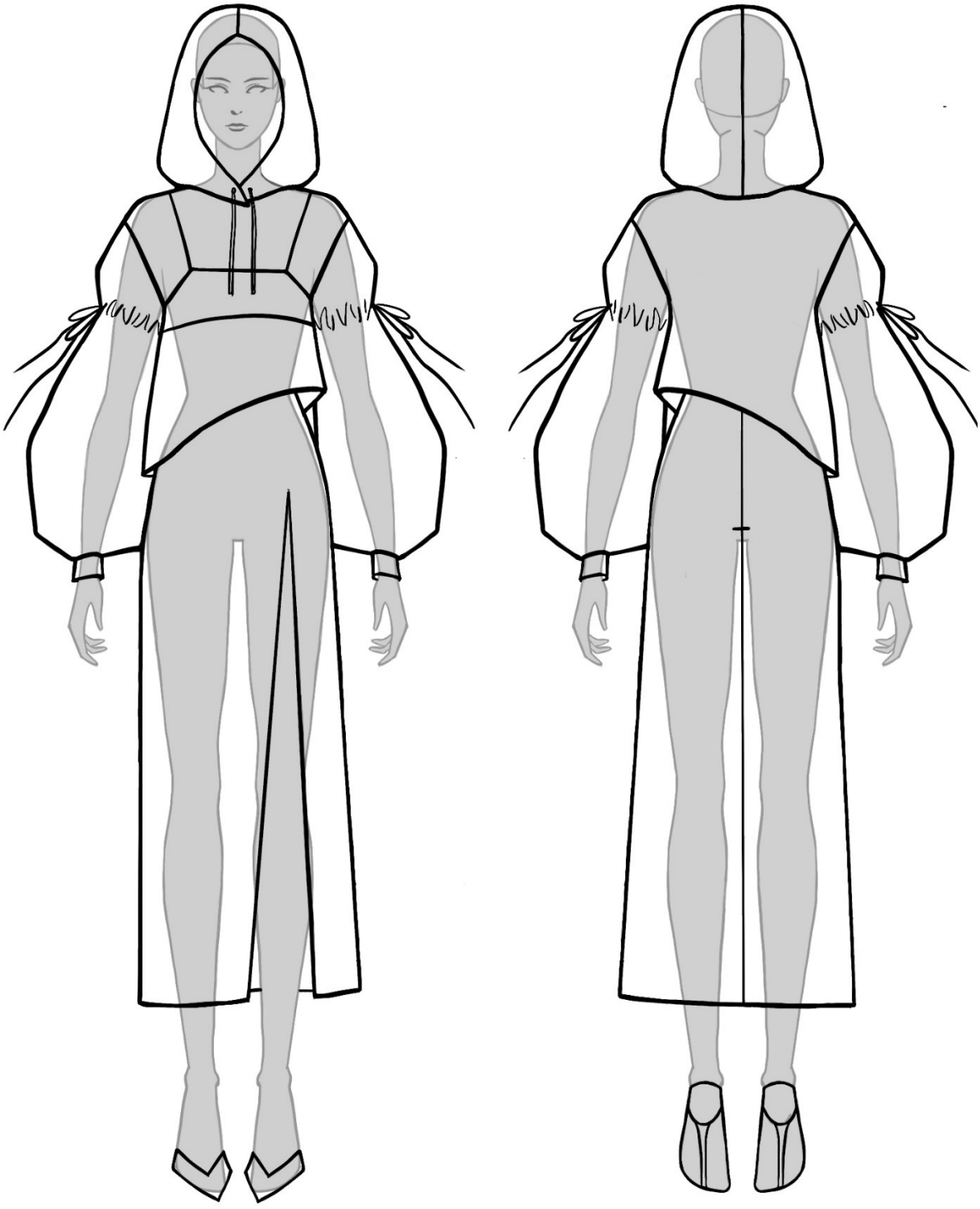
Технічний рисунок модель №1

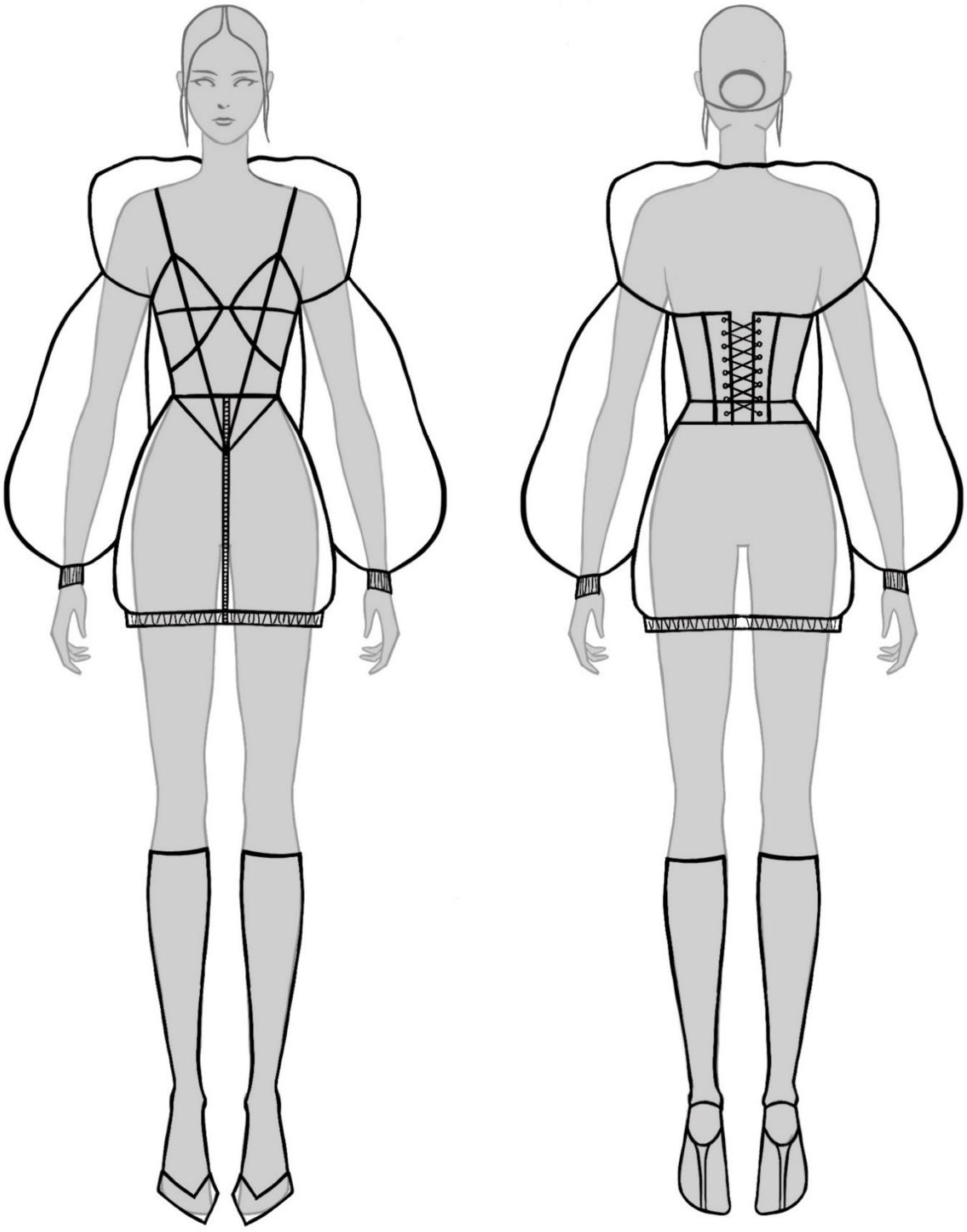
Технічний рисунок модель №2

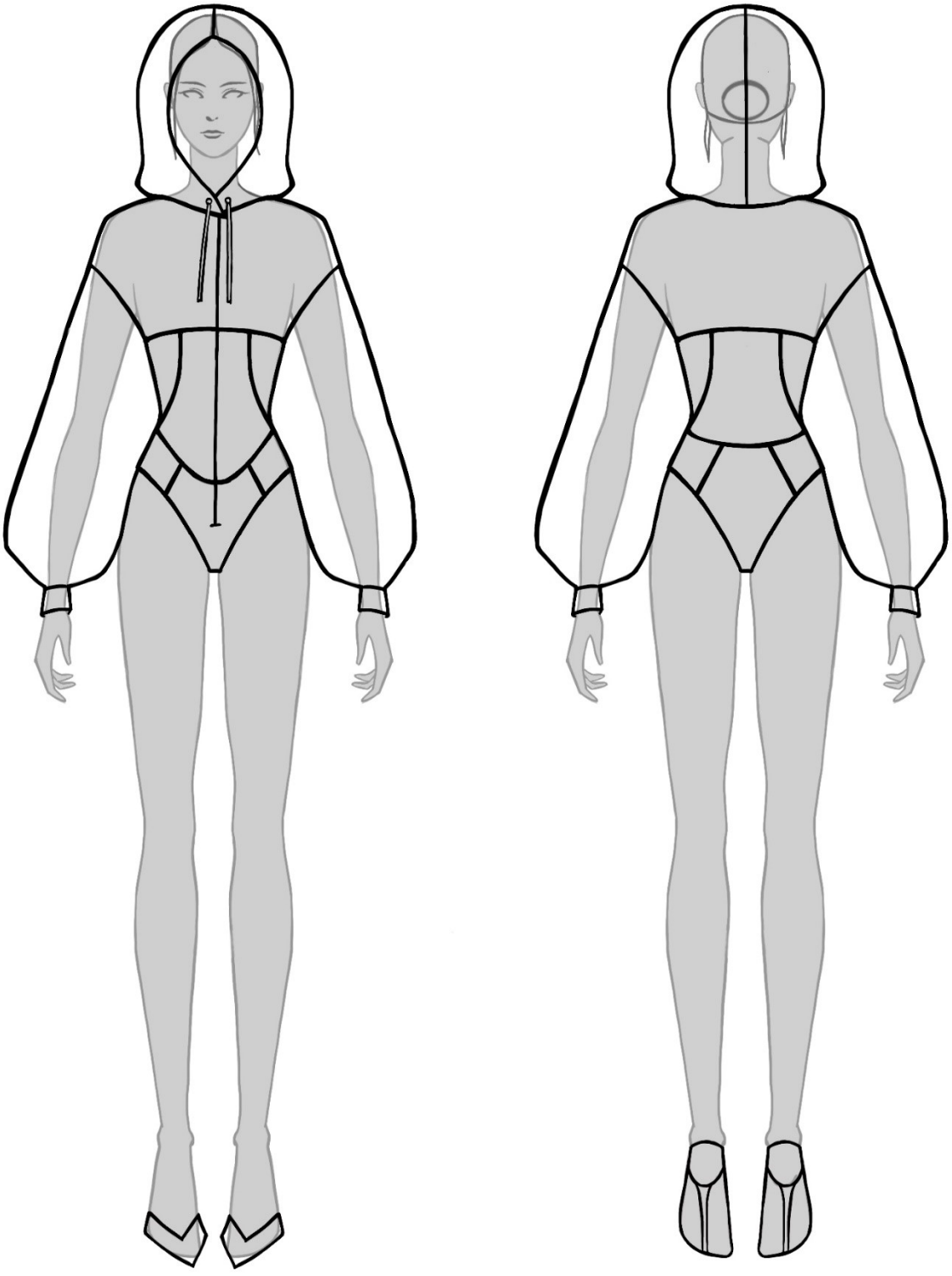
Технічний рисунок модель №3

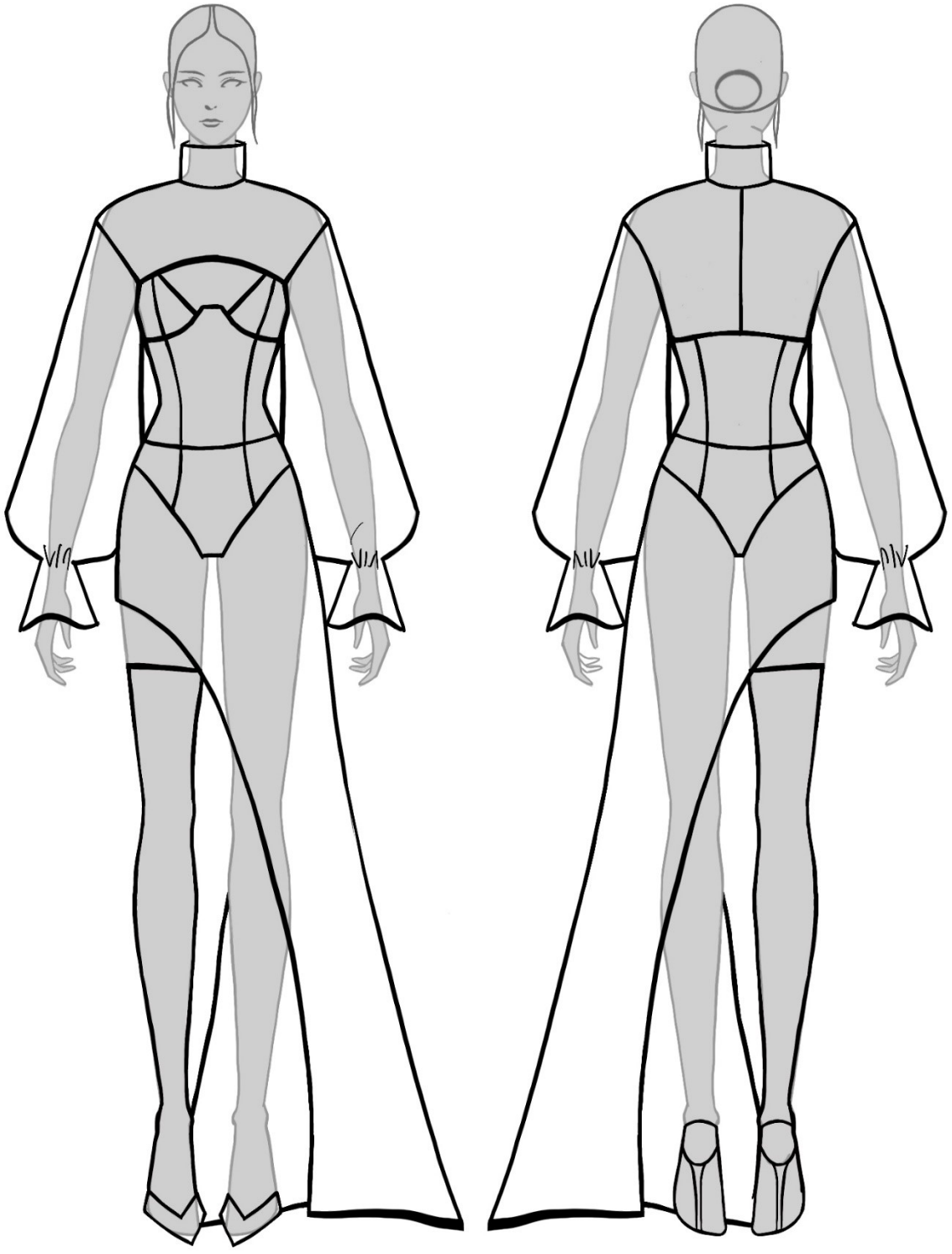
Технічний рисунок модель №4

Технічний рисунок модель №5

Технічний рисунок модель №6

Технічний рисунок модель №7

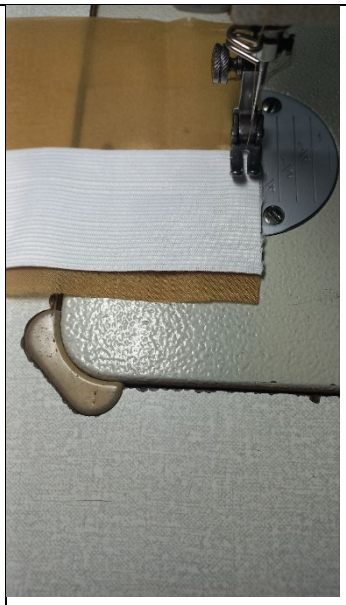
Художні ескізи колекції

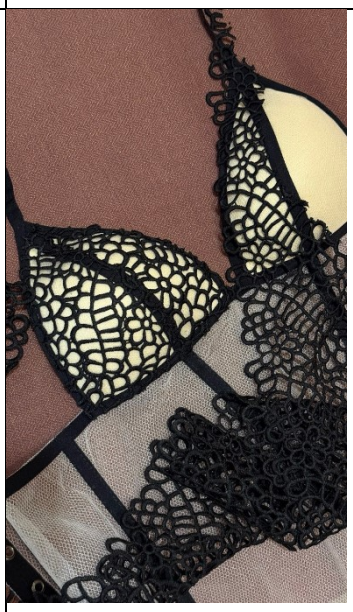
3.4. Технічна документація та процес виготовлення експериментальної моделі

Для виготовлення в матеріалі було обрано модель №5, яка представлена у вигляді котюму, який складається із спідниці, корсету та накидки-болеро. Спідниця нижче коліна, з резинкою понизу та застібкою-блискавкою попереду. Корсет прилеглоко силуету, з конструктивними лініями, оздоблений мереживом. Накидка, складається з рукавів, які тримаються на резинці, та задньої частини, яка кріпиться до рукавів. Для виготовлення моделі було використано сатин, жосткий фатин, корсетну сітку, кристалон (для надання об’єму рувкавам), мереж.иво для оздобленя. Фурнітура: люверси, регилін, бейка, атласна стрічка. Етапи роботи включають створення лекал, макетування, викроювання елементів, обробку деталей, зшивання їх між собою, декорування, встановлення фурнітури. Фотофіксація процесу виконання моделі та використані матеріали, інструменти і фурнітура містяться в таблицях. Фото готового виробу додаютьс я, а зображення графічної частини проєкту показано у дод. Б.

Таблиця 3. Етапи виготовлення виробу

№	Етап	Фото
1	Виготовлення лекал та викроювання	
2	Обробка спідниці	
3	Виготовлення накидки	

4	Виготовлення манжету		
5	Примірка на манекен		
6	Виготовлення корсету		

7	Примірка виробу	
8	Декорування корсету	

Таблиця 4. Використані матеріали

№	Назва матеріалу	Фото матеріалу
1	Сатин	
2	Кристалон	
3	Фатин жорсткий	

4	Фатин хаял	
5	Мереживо	
6	Бейка	
7	Регилін	

8	Люверси	
9	Атласна стрічка	
10	Застібка-блискавка	
11	Резинка	

12	Клейова павутинка	
13	Нитки	
14	Поролонові чашки	

Розрахунок основних витрат

№	Матеріал	Кількість	Ціна за одиницю (метр)	Повна сума
1	Сатин	1 м	160 грн	160 грн
2	Кристалон	4,5 м	90 грн	405 грн
3	Фатин жорсткий	4 м	90 грн	360 грн
4	Фатин хаял	1 м	120 грн	120 грн
5	Мереживо	2 м	100 грн	200 грн

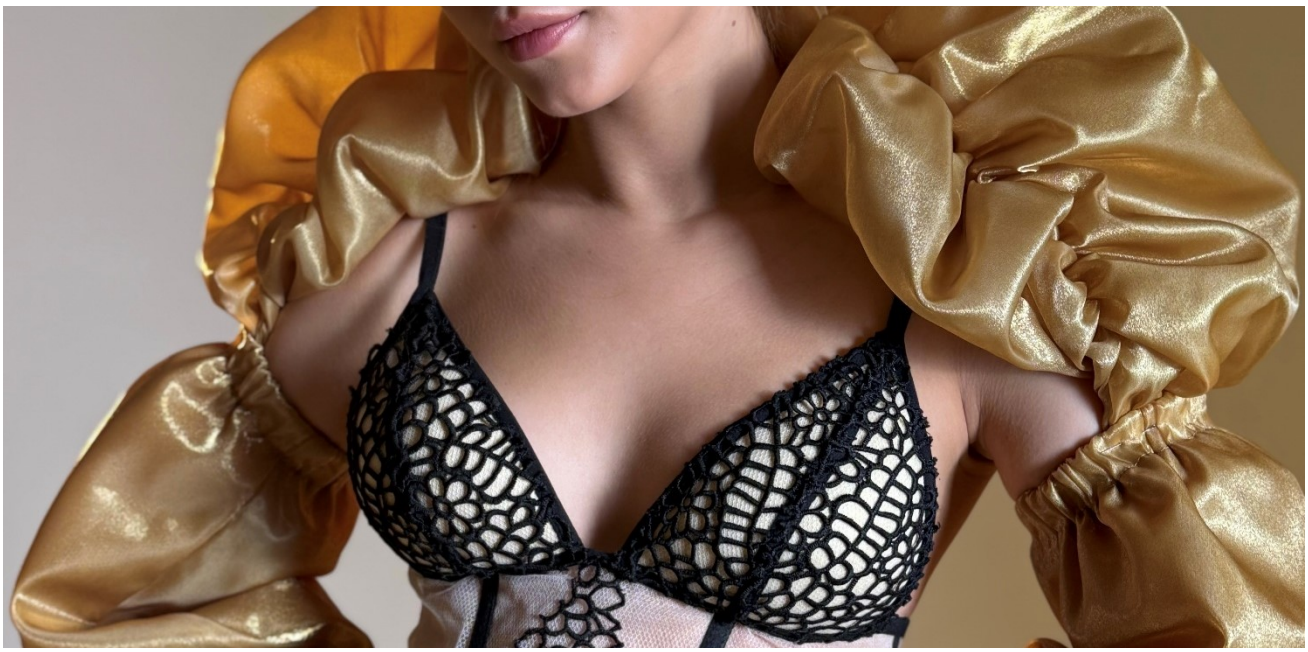
6	Бейка	2,5 м	18 грн	45 грн
7	Регилін	2,5 м	18 грн	45 грн
8	Люверси	16 шт	7 грн	112 грн
9	Атласна стрічка	2 м	15 грн	30 грн
10	Застібка-блискавка	1 шт	180 грн	180 грн
11	Резинка	3 м	15 грн	45 грн
12	Клейова павутинка	0,5 м	50 грн	25 грн
13	Нитки	2 шт	50 грн	100 грн
14	Поролонові чашки	2 шт	90	180
Всього на одну модель: 2007 грн				

Розрахунок основних витрат зроблений для експериментального зразка. При запуску у масове виробництво вони зміняться, так як матеріали матимуть оптові ціни.

Фото готового виробу

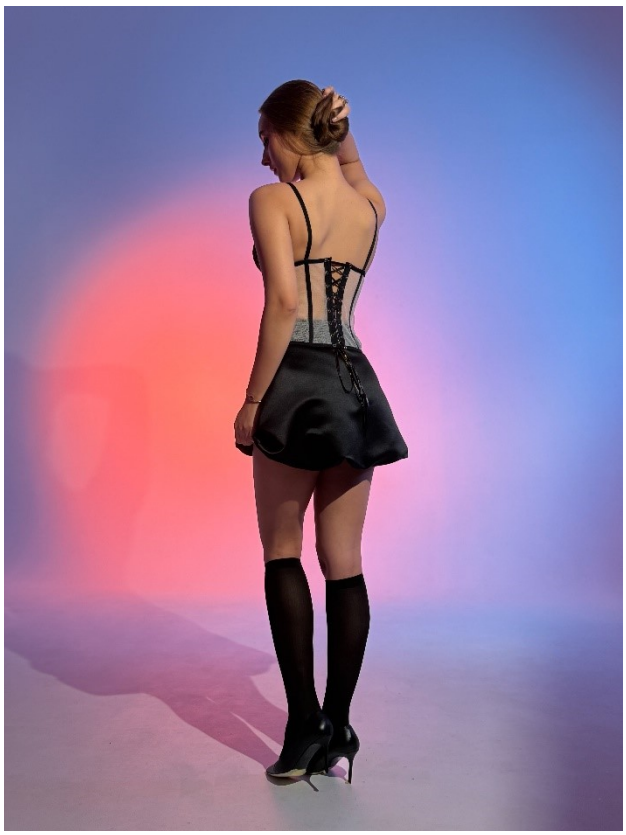

Висновки до третього розділу

У третьому розділі на основі теоретичних і аналітичних результатів дослідження було розроблено авторську проєктну пропозицію, колекцію вечірнього жіночого одягу «Непридатна для вечора», що поєднує елементи спортивного й білизняного стилів як вираження свободи, природності та тілесної автентичності сучасної жінки.

У ході роботи сформовано концепцію колекції, визначено ключові образно-стилістичні домінанти та джерела натхнення, створено moodboard, художні ескізи і технічні рисунки моделей. Здійснено морфологічний та семіотичний аналіз формотворчих рішень, які підкреслюють нове розуміння жіночого тіла як простору самовираження та індивідуальної ідентичності.

Розроблена експериментальна модель підтвердила можливість практичної реалізації обраної дизайн-стратегії, де спортивна функціональність поєднується з чуттєвістю та пластичністю білизняних силуетів. Технічна документація засвідчила відповідність моделей сучасним конструктивно-технологічним підходам.

Таким чином, авторська колекція репрезентує тілесність як сучасний естетичний і ціннісний код, демонструючи, що жіноче тіло у моді постає інструментом свободи, а не обмеження, і стає основою для формування нової модної етики.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі комплексно досліджено образно-стилістичні характеристики модного жіночого тіла та проаналізовано їх прояв у сучасному дизайні костюма. У першому розділі доведено, що тілесність у культурі XX-XXI століть набуває статусу складного соціокультурного феномену, який формується під впливом філософських, мистецьких та гендерних дискурсів. Простежено історичні трансформації у репрезентації жіночого тіла: від класичних канонів до деконструктивних, інклюзивних і постгендерних моделей сприйняття.

У другому розділі виявлено, що сучасні дизайнери активно працюють із тілесністю як художнім інструментом переосмислення норм, формування індивідуальності та створення нових модних ідентичностей. Визначено тенденції 2025-2026 років, серед яких домінують прозорість, текстурність, деконструкція, спортивна естетика та інклюзивність як візуальні маркери свободи та природності тіла.

У третьому розділі представлено авторський проєкт колекції вечірнього одягу «Непридатна для вечора», що інтегрує спортивні та білизняні елементи. Проєкт є практичним втіленням отриманих теоретичних результатів і демонструє, що сучасне жіноче тіло у моді постає не як об’єкт нормативної оцінки, а як активний носій ідентичності, індивідуальності та внутрішньої сили.

Наукова новизна полягає у визначенні тілесності як образно-стилістичного чинника дизайну костюма та обґрунтуванні її ролі у формуванні сучасної естетики самовираження. Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів у проєктуванні концептуальних колекцій і навчальному процесі.

Доведено, що тілесність у сучасному дизайні костюма є ключовим засобом художньої комунікації та інструментом візуалізації свободи, інклюзивності та нової модної етики, що відображає актуальні культурні процеси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фуко М. Історія сексуальності. Т. 1: Жага пізнання. Харків : ОКО, 1997. 235 с.

2. Фуко М. Історія сексуальності. Т. 2: Інструмент насолоди. Харків : ОКО, 1999. 288 с.

3. Фуко М. Історія сексуальності. Т. 3: Плекання себе. Харків : ОКО, 2000. 264 с.

4. Батлер Дж. Гендерний клопіт: фемінізм та підрив тожсамості. Київ, 2003. 224 с.

5. Bordo S. Unbearable Weight: Feminism, Western Culture, and the Body / S. Bordo. Berkeley : University of California Press, 1993. 368 p.

6. Bartky S. L. Femininity and Domination: Studies in the Phenomenology of Oppression / S. L. Bartky. New York : Routledge, 1990. 141 p.

7. Wolf N. The Beauty Myth: How Images of Beauty Are Used Against Women / N. Wolf. London : Vintage, 1991. 348 p.

8. Лагода О. Дизайн костюма. Практики репрезентацій : монографія. Черкаси : Видавець Третяков О. М., 2018. 296 с.

9. Будяк В. В. Гламур в дизайні костюма кінця XIX – початку XXI століття : кваліфікац. наук. праця. Черкаси, 2018. 296 с. URL: https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/03/budyak-viktoriya_dys_kand.-myst_2018.pdf (дата звернення: 11.10.2025).

10. Мельник Т. Тілесність як чинник жіночої образності в культурі України періоду незалежності / Т. Мельник. Науковий журнал «Художня культура. Актуальні проблеми». 2022. Т. 18, № 1. С. 96–101. DOI: https://doi.org/10.31500/1992-5514.18(1).2022.260431 (дата звернення: 12.10.2025).

11. Дерман Л. М. Культурогенез тілесних практик моди: філософсько-антропологічний аналіз / Л. М. Дерман. Київ : НАКККіМ, 2015. 16 с. URL: https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2451/%d0%9a%d0%a3%

d0%9b%d0%ac%d0%a2%d0%a3%d0%a0%d0%9e%d0%93%d0%95%d0%9d%d0%95%d0%97%20%d0%a2%20%d0%86%d0%9b%d0%95%d0%a1%d0%9d%d0%98%d0%a5%20%d0%9f%d0%a0%d0%90%d0%9a%d0%a2%d0%98%d0%9a%20%d0%9c%d0%9e%d0%94%d0%98%d0%86.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 12.10.2025).

12. Гомбріх Е. Г. Оповідь про мистецтво. Київ : ArtHuss, 2024. 664 с.

13. Усе про Луїзу Буржуа: як дитячі травми стали світовим мистецтвом. URL: https://druk.press/use-pro-lujizu-burzhua/2/ (дата звернення: 15.10.2025).

14. Nochlin L. Women, Art, and Power and Other Essays. New York : Harper & Row, 1988. 176 p.

15. Зарецький О., Маричевський М. (ред., упоряд.). Алла Горська. Червона тінь калини: листи, спогади, статті. Київ : Спалах ЛТД, 1996. 240 с.

16. Сонг В. Коко Шанель: як знаменита модельєрка подарувала жінкам свободу. BBC Culture. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cul-5590667 (дата звернення: 15.10.2025).

17. Мадлен Віонне: життя задля мистецтва та недосяжний геній творення. URL: https://elle.ua/moda/fashion-blog/madlen-vionne-zhittya-zadlya-mistectva-ta-nedosyazhniy-geniy-tvorennya/ (дата звернення: 15.10.2025).

18. Steele V. Paris Fashion: A Cultural History. New York : Berg, 1988. 288 p.

19. 5 винаходів Крістіана Діора. URL: https://elle.ua/moda/fashion-blog/5-vinahodv-krstana-dora/ (дата звернення: 16.10.2025).

20. Новатор, геній та передвісник майбутнього: чим Ів Сен-Лоран запам’ятався світу моди. URL: https://druk.press/chim-zapamjatavsia-iv-sen-loran-svitu-mody/2/ (дата звернення: 17.10.2025).

21. Спадщина Vivienne Westwood - історія стилю, що кинула виклик моді. URL: https://vivienne-westwood.com.ua/about (дата звернення:).

22. Лагода О. М. Художньо-образні особливості костюма в дизайні одягу кінця XX – початку XXI століття : дис. … канд. мистецтвознавства. Харків : ХДАДМ, 2007. 275 с. URL: https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/2896 (дата звернення: 20.10.2025).

23. Гурдіна В. Трансформації українського традиційного вбрання в дизайні сценічного костюма : автореф. дис. … канд. мистецтвознавства. Харків : Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2012. 24 с. URL: https://www.ksada.org/wpcontent/uploads/2025/03/gurdina_vv_avtorferat_dysertacziyi.pdf (дата звернення: 20.10.2025).

24. Entwistle J. The Fashioned Body: Fashion, Dress and Modern Social Theory. 2nd ed. Cambridge : Polity Press, 2015. 272 p.

25. Wilson E. Adorned in Dreams: Fashion and Modernity. London : I.B. Tauris, 2003. 328 p.

26. Fashion in the Metaverse: Designs and Technologies Shaping the Future. URL: https://library.wwu.edu/fashion-metaverse-designs-and-technologies-shaping-future (дата звернення: 01.11.2025).

27. Sayem A. Digital Fashion: Artificial Intelligence, Virtual, and Other Emerging Applications. New York : Routledge, 2023. URL: https://www.routledge.com/Digital-Fashion-Artificial-Intelligence-Virtual-and-Other-Emerging-Applications/Sayem/p/book/9781032976150 (дата звернення: …).

28. Fashion in the Metaverse. London : Laurence King, 2022. URL: https://www.laurenceking.com/products/fashion-in-the-metaverse (дата звернення: 02.11.2025).

29. 10 зірок України та світу, які носять костюми українського бренду Frolov. URL: https://suspilne.media/culture/1012051-10-zirok-ukraini-ta-svitu-aki-nosat-kostumi-ukrainskogo-brendu-frolov/ (дата звернення: 10.11.2025).

30. Незалежна мода: 12 найуспішніших українських дизайнерів і їх характерні естетики. URL: https://online-stylist.com/nezalezhna-moda-12-nayuspishnishyh-ukrayinskyh-dyzayneriv-i-yih-harakterni-estetyky (дата звернення: 11.11.2025).

31. Мистецька освіта в культурному просторі України XXI століття : зб. матеріалів Міжнар. наук.-творч. конф. (Київ, Одеса, 28–30 квіт. 2015 р.). Київ : НАКККіМ, 2015. 367 с. URL:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/ZBIRKA_Mystetska_osvta_v_kulturnomu_prostor_Ukrainy_KhKh_stolttia_2015.pdf (дата звернення: 15.11.2025).

32. Скалацька О. Простір моди у світлі перфоматичного підходу К. Вульфа. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/735/1/gvzdia_63_52_60.pdf (дата звернення: 15.11.2025).

33. Comme des Garçons: деконструкція, концептуальність та авангард. URL: https://theicon.ua/ua/blog/comme_des_garcons_dekonstruktsiya_kontseptualnist_ta_avangard/?srsltid=AfmBOorUT42Kg3mMY9N_yH5j6_LQtpfDTuS8FAEcpAZ369L50eHki8BI (дата звернення: 15.11.2025).

34. Чим навіяні надзвичайні творіння Iris van Herpen? URL: https://www.druk.press/vystavka-iris-van-herpen-v-mad/ (дата звернення: 20.11.2025).

35. Єрмоленко А. Александр Макквін: нетлінна спадщина видатного дизайнера. URL: https://harpersbazaar.com.ua/fashion/collections/aleksandr-makkvin-netlinna-spadshchyna-vydatnoho-dyzaynera/ (дата звернення: 22.11.2025).

36. The next spring/summer’s 2026 trends according to this fashion month’s data. URL: https://www.nssmag.com/en/fashion/42925/spring-summer-2026-fashion-trends (дата звернення: 22.11.2025).

37. Анохіна В. Ці чотири тренди весни-літа 2026 модниці носять вже зараз. URL: https://vogue.ua/article/fashion/tendencii/ci-4-vesnyano-litni-trendi-modnici-obirayut-nositi-vzhe-zaraz-61221.html (дата звернення: 25.11.2025).

38. Vogue UA. Головні кольори сезону весна–літо 2026. URL: https://vogue.ua/article/fashion/tendencii/7-golovnih-koloriv-sezonu-vesna-lito-2026-yaki-mayut-z-yavitisya-u-vashomu-garderobi-vzhe-zaraz-61124.html (дата звернення: 25.11.2025).

ДОДАТКИ

рис. 1 Пабло Пікассо. Авіньйонські дівчата 1907

рис. 2 Альберто Джакометті Крокуюча людина

рис. 3 Maman, 1999 Луїза Буржуа

рис. 4 Дженні Савіль Propped, 1992

рис. 5 Лі Міллер у костюмі від Шанель

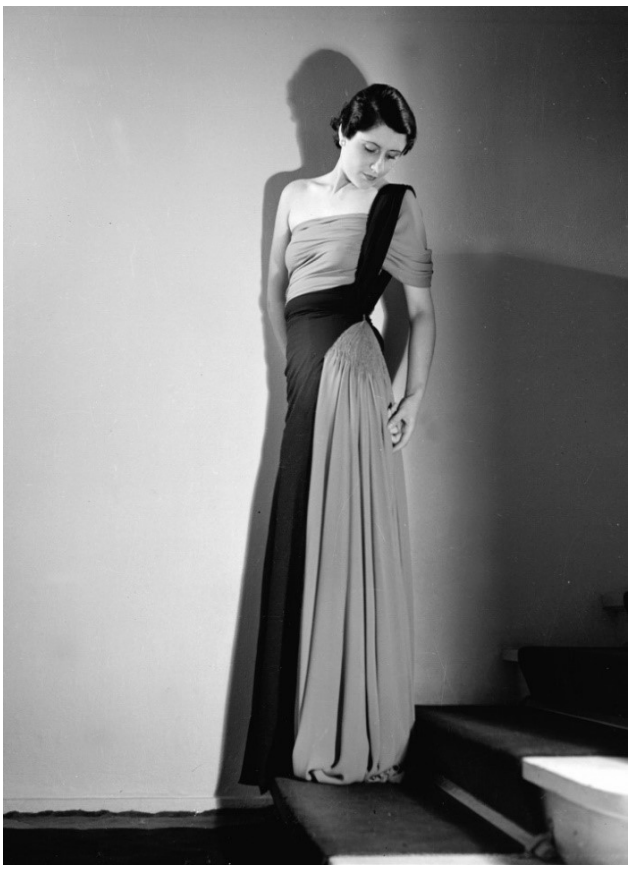

рис. 6, рис. 7 Сукні дизайнерки Мадлен Віонне, 1931 р., Франція.

рис. 8 Барний піджак Крістіана Діора

рис. 9 New Look

рис. 10 Жіночий смокінг Ів Сен-Лорана «Le Smoking». 1966

рис. 11 колекція "Pirate" Vivienne Westwood 1981

рис. 12, рис. 13 Comme Des Garçons осінь-зима 2025

рис.14 Iris van Herpen Sensory Seas 2020

рис. 15 Balenciaga осінь-зима 2025-26

рис. 16, рис. 17 Віртуальний одяг DressX /The Fabricant

рис.18 FROLOV колекція «BLUE»

рис. 19 Paskal сукня «Punkrose»

рис. 20 Alexander Mcqueen Spring Summer 2001

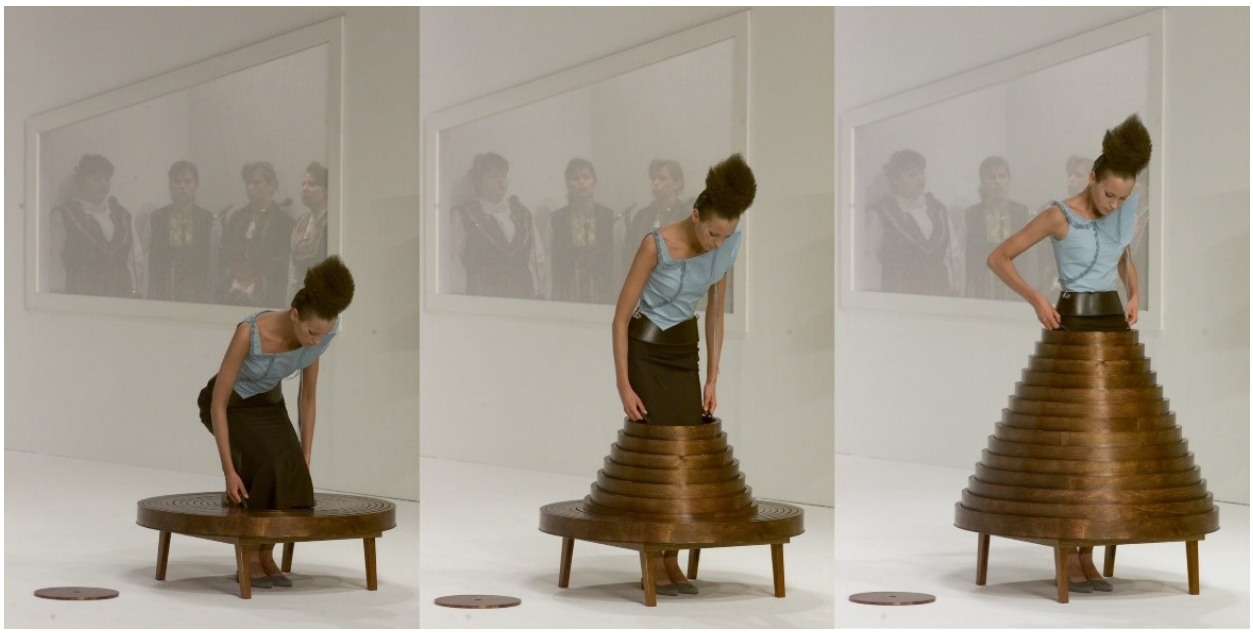

рис. 21 Hussein Chalayan колекція After Words Fall/Winter 2000

рис. 22 Balenciaga Spring 2022 Collection

рис. 23, рис. 24 Comme des Garçons Body Meets Dress, 1997

рис. 25, рис. 26 Iris van Herpen Sensory Seas 2020

рис. 27, рис. 28 Alexander Mcqueen Plato's Atlantis 2010

рис. 29, рис. 30 Balenciaga Couture Fall 2021

Звіт подібності

Метадані

Назва організації
Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts
Заголовок
КДІМ_ГРИНЬКО_Маргарита_кваліф_робота_магістра_2025
Автор Науковий керівник / Експерт
М. ГринькоО.М. Лагода
підрозділ
KSADA

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

3.51% 3.51% КП 1

0.75% 0.75% КП 2

2.10% 2.10% КЦ

25
Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

7855
Кількість слів

61602
Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	·	13
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)	a	13

Джерела

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз — Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	Магістерська.Локтіонова_2024 [redacted] 12/11/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	30 0.38 %
2	Магістерська.Локтіонова_2024 [redacted] 12/11/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	29 0.37 %
3	http://ksada.org/doc/diss-budyak.pdf	21 0.27 %

4	Магістерська.Локтіонова_2024 [redacted] 12/11/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	21 0.27 %
5	757-1641217545.pdf [redacted] 12/15/2024 Kyiv Junior Academy of Sciences (Kyiv Junior Academy of Sciences)	19 0.24 %
6	Магістерська.Локтіонова_2024 [redacted] 12/11/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	18 0.23 %
7	Магістерська.Локтіонова_2024 [redacted] 12/11/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	18 0.23 %
8	Магістерська.Локтіонова_2024 [redacted] 12/11/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	17 0.22 %
9	Магістерська.Локтіонова_2024 [redacted] 12/11/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	16 0.20 %
10	https://cyberleninka.ru/article/n/obosnovanie-i-optimizatsiya-parametrov-solntsezaschitnyh-perekrytiy-ustroystv-zaschischennogo-grunta	13 0.17 %

з бази даних RefBooks (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)

з домашньої бази даних (2.56 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	Магістерська.Локтіонова_2024 [redacted] 12/11/2024 **Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)**	**201 (12) 2.56 %**

з програми обміну базами даних (0.37 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
2	757-1641217545.pdf [redacted] 12/15/2024 Kyiv Junior Academy of Sciences (Kyiv Junior Academy of Sciences)	19 (1) 0.24 %
3	Організаційно-правове забезпечення діяльності публічного службовця [redacted] 4/28/2025 Vasyl Stefanyk Precarpathian National University course papers (Факультету управління)	10 (1) 0.13 %

з Інтернету (0.59 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
4	http://ksada.org/doc/diss-budyak.pdf	21 (1) 0.27 %
5	https://cyberleninka.ru/article/n/obosnovanie-i-optimizatsiya-parametrov-solntsezaschitnyh-perekrytiy-ustroystv-zaschischennogo-grunta	13 (1) 0.17 %
6	https://knutkt.edu.ua/wp-content/uploads/2024/07/KHimich_Anotatsiia.pdf	12 (1) 0.15 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)